

Sygn. akt V CSK 513/19

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa H. K.
przeciwko K. G.
o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje ze środków Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w (...)) na rzecz adw. K. Z. kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł powiększoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu kosztów nieodpłatnej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód H. K. domagał się zasądzenia od pozwanej K. G. kwoty 500.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za szkody moralne i zdrowotne oraz przeproszenia go za naruszenie przez pozwaną dóbr osobistych powoda w piśmie procesowym z dnia 6 listopada 2016 r. stanowiącym odpowiedź na pozew w innej sprawie cywilnej. Wyrokiem z dnia 19 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił powództwo. Apelacja powodowa została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 17 kwietnia 2019 r.

W związku ze skargą kasacyjną powoda od tego wyroku należy podnieść, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Powód oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na istnieniu istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do tego, czy składanie zeznań w charakterze świadka stanowi kontratyp wyłączający bezprawność naruszenia dobra osobistego innej osoby, przejawiającego się w pomówieniu jej o popełnienie przestępstwa w trakcie składanych zeznań, a także czy sąd w postępowaniu cywilnym może z urzędu obalić domniemanie prawne bezprawności naruszenia dobra osobistego, przy braku inicjatywy dowodowej pozwanego w tym zakresie.

W nawiązaniu do tak sformułowanych przyczyn kasacyjnych należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju nauki prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd

powszechny zagadnienia prawnego Sądowi Najwyższemu (por. art. 390 § 1 k.p.c.); przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać trafność preferowanego sposobu rozstrzygnięcia zagadnienia, a także wykazać, że zostało ono rozstrzygnięte przez Sąd drugiej instancji w sposób wadliwy, a przy tym rzutujący na wynik sprawy.

Przedstawione przez skarżącego zagadnienia nie spełniają przytoczonych wyżej wymagań, powszechnie aprobowanych w nauce prawa oraz orzecznictwie. Nie zostały poparte argumentacją prawną odnoszącą się do wskazanych kwestii na tle stanowiska orzecznictwa i poglądów doktryny. Pierwsza z postawionych kwestii nie ma poza tym związku z niniejszą sprawą, której przedmiotem jest zarzut naruszenia dobra osobistego powoda w piśmie procesowym sporządzonym przez pozwaną, a zatem rozstrzygnięcie tego zagadnienia nie ma wpływu na wynik sprawy. Wbrew twierdzeniom skarżącego zawartym w wniosku o przyjęcie skargi, problem naruszenia dóbr osobistych w wyniku korzystania przez stronę z prawa do obrony w postępowaniach cywilnych oraz karnych, stanowi przedmiot licznych orzeczeń Sądu Najwyższego (por. wyroki z dnia 19 listopada 2015 r., V CSK 130/15, nie publ., z dnia 24 maja 2012 r., V CSK 255/11, nie publ. z dnia 24 sierpnia 2011 r., IV CSK 587/10, nie publ., z dnia 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 2/06, OSNC 2007, Nr 2, poz. 30, z dnia 9 stycznia 2004 r., IV CK 304/02, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CKN 777/98, nie publ., z dnia 25 kwietnia 1990 r., I CR 147/90, nie publ., z dnia 19 października 1989 r., II CR 419/89, nie publ., z dnia 19 lipca 1978 r., I CR 254/78, OSNC 1979, Nr 6, poz. 121 oraz z dnia 3 maja 1968 r., II CR 163/68, nie publ.). Drugie z przedstawionych zagadnień prawnych nie ma oparcia w realiach sprawy, albowiem z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia i poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego nie wynika, aby Sądy *meriti* z urzędu przeprowadziły dowody mające na celu obalenie domniemania prawnego bezprawności naruszenia przez pozwaną dobra osobistego powoda przy braku inicjatywy dowodowej pozwanej. Rozstrzygnięcie zostało oparte na analizie i ocenie treści spornego pisma procesowego pozwanej, która podjęła obronę przed roszczeniami pozwu (odpowiedź na pozew - k. 214 akt). Z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika przy tym, że Sąd Apelacyjny po szczegółowej analizie treści tego pisma, doszedł do przekonania, że działania

pozwanej nie miały charakteru bezprawnego. W ocenie Sądu, powód nie wykazał naruszenia dóbr osobistych, których ochrony się domagał. Na marginesie tylko należy podnieść, że w orzecznictwie dopuszcza się możliwość obalenia domniemania prawnego w wyniku działania przez sąd z urzędu, o ile możliwość ta nie została jednoznacznie wykluczona (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2001 r., III CKN 386/00, nie publ., z dnia 18 listopada 1997 r., II CKN 462/97, nie publ., z dnia 16 października 1997 r., II CKN 392/97, nie publ., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1997 r., II CKN 378/97, OSP 1998, Nr 6, poz. 111, a także postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 grudnia 2010 r., sygn. akt Ts 204/07, OTK ZU 2010, nr 6B, poz. 409).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji.